

AZET

1/2014

Z činnosti klubu – členské a výborové schůze

Výběr z novoročenek – PF 2014

Přírůstky do knihovny

Soudili se...

Kvíz

Semena za babku

Nekousejte do grusoňáku

Kytka čísla: *Aztekium valdezii* spec. nova.

Kdo v předjaří se rozjaří...

Začínám psát v adventě při prvním sněhu, který nám donesla bouře ze severu. Naštěstí se však zastavila u našich hranic, či přesněji nás lízla svým okrajem a nezpůsobila nám vážné škody. Na neobvykle dlouhou dobu byl ten první sníh i poslední. Konec roku a skoro celý leden byly mimořádně teplé. Příroda neví, co má dělat. Zatímco by rostliny měly ještě odpočívat, začínají se probouzet a tím se stávají méně odolnými proti mrazům, které ještě mohou přijít. Čas na to je. Když si vzpomeneme na mrazy, které v prosinci zachvátily celé USA, a uvědomíme si jejich mimořádnou sílu, jeden takový malý se rozběhne nejednomu z nás po zádech.

My si přitom sedíme v teple a v relativním klidu nám nic moc nechybí. Proč taky. Do budoucnosti můžeme (chceme-li) hledět s optimismem anebo radši s nadějí. Byť ji vidíme každý v něčem jiném. Někdo třeba v tom, že se ustavil nový parlament a (teprve) koncem ledna vzniká nová vláda. Ve stínu této neuspěchané akce zůstává jako vždy spousta darebačů a švindlů, o nichž se už tolik nemluví.

To naopak v Rusku se chystají zimní olympijské hry a ani tam není příliš klidno. Proč ani? Nespokojenost lidí vře i v ukrajinském Kyjevě. Rozsáhlé a vytrvalé protivládní demonstrace tam přerůstají v potyčky s policií a nechci domýšlet možné následky. Rozpačité a neslavně zkončila taky světová klimatologická konference ve Varšavě – což se ostatně dalo čekat. Na mezinárodní dohody v této oblasti nejsme při své hamížnosti a bezohlednosti ještě zdaleka zralí. Pokrokem budiž aspoň to, že si svolavatelé uvědomili a přiznali antropogenní příčinu oteplování navzdory „odborníkům“ typu Lomborg nebo třeba našeho někdejšího hradního klimatologa.

Rychle zpátky domů. Slyšel jsem povzdech o tom, že vlastně ani nebylo potřeba poklízet kaktusy domů, když je taková mírná zima. Připomínám, že ještě neřekla své poslední slovo. Snad bude to slovo mírné a vlídné, přiměřeně mrazivé, sněhově jiskřivé a vyrovnané, aby se k nám zima nechtěla vracet ještě na jaře, že si tady něco zapomněla.

Možná jsem se neobvykle více věnoval počasí a klimatu. Jsou to otázky naléhavé a když už s tím nemůžeme a nechceme nic dělat, je dobré o tom alespoň vědět a připomínat si to. Vzpomeňme si třeba na část přednášky Oldřicha Fencla na loňském sympóziu, která se týkala klimatu a charakteru počasí v poušti Chihuahua. Škoda jen, že se v našem klubu nedočkáme zamýšlené a odřeknuté přednášky Mojmíra Martana z Českého hydrometeorologického ústavu v Brně. Byť mírně mimotematická, určitě by byla měla co říci nám – pěstitelům nejen kaktusů.

Často pozoruji, že k mnoha informacím přistupujeme povrchně, nedomýšlíme souvislosti a důsledky. Neptáme se proč, komu, jak... Spokojíme se s tím, co nám někdo předloží... A tak nějak automaticky to považujeme za důvěryhodné.

Co najdete dále? Obvyklé zprávy o činnosti klubu a výboru doplní několik různorodých článků. Za literární příspěvky děkuji především Jiřímu Peňásovi. Za inspiraci a náměty Emilu Vašíčkovi a Laďovi Kašparovi. Za poskytnutý materiál své přednášky doktoru Flekovi. Za všechno ostatní ostatním, nač a na koho jsem si zrovna nevzpomněl.

Pohoda, hezký den

Josef

Členská schůze 1. listopadu

Předseda Stuchlík zahájil první členskou schůzi po sympóziu uvítáním členů. Oznámil několik organizačních sdělení, jako mimořádné posunutí termínu otevření knihovny z 12. na 19. listopadu, že ještě přijímá platby na Atlas 2013, jehož vydání se mírně opozdilo, vyhlásil soutěž o fotku na plakát výstavy a oznámil, že v prosinci se můžeme těšit na přednášku našeho bývalého předsedy Josefa Odehnala, která bude sestavena z nejzajímavějších zážitků a z nejkrásnějších obrázků z jeho cest za kaktusy v devadesátých letech. Vybíraly se členské příspěvky a v prodeji bylo ještě několik klubových kalendářů. Od prosince bude distributor Karel Kašpárek vybírat předplatné na slovenský časopis, jakmile bude známa přesná cena.

Poté představil přednášejícího Jiřího Jandu z Pávova u Jihlavy, který vydal knihu Pestrý svět sukulentů a měl ji k prodeji za velmi příznivou cenu 250 Kč. Před přednáškou ovšem ještě proběhlo nezbytné slosování vstupenek s osvědčenou dvojicí Radek Čech a Jiří Peňás. Dárce mnoha cen jsem však tentokrát nepochytil. I tak jim patří velký dík.

Vyvrcholením členské schůze byla jako obvykle přednáška. Tentokrát – Sukulenty pod širákem. Jiří Janda poděkoval za pozvání, které se neodmítá, ač běžně nepřednáší.

Začal tím, že kdysi zkoušel pěstovat kaktusy, leč nepříliš úspěšně. V roce 1991 se odstěhoval do Pávova u Jihlavy. Začal rostliny letnit, aby vzápětí zjistil, že jim to svědčí a vypadají mnohem lépe. Ven dává rostliny koncem května, někdy však už v dubnu. Domů je stěhuje koncem října. Rostliny mívají nejkrásnější barvy koncem června, potom vyblednou, aby se barvy zase vrátily ještě v září. Blednutí způsobuje zřejmě skutečnost, že teploty neklesají pod 5 °C. Na obrázcích byly přesvědčivě vidět změny barev v průběhu vegetačního období.

Poté následoval koncert a přehlídka rostlin. Přednášející i jeho rostliny si pochvalovali letnění. Shrňme stručně hlavní poznatky:

- Střídání teplot.
- Rostliny snesou více vody. Voda nevádí dokonce ani na podzim. Jednoduše ji nechají, aby protékla.
- Vosková vrstvička se podílí na ožínění nebo na lesku a nechá vyniknout barvám.
- Vosk venku zesiluje, rostliny lépe snášejí nepohodu.
- Šneci – některé rostliny jim velmi chutnají, nedají se dávat ven.
- Díky menším přírůstkům lze sázet rostliny hustěji.

Dále stojí za zmínku, že rád sází do keramických misek a korýtek od pana Součka z plzeňského klubu kaktusářů. Jsou levné a kvalitní a každý rok je nějaký nový vzor. Nakonec nám přednášející poděkoval za pozornost a rozloučil se s práním krátké a mírné zimy.

Ačkoli přednáška trvala jen necelou hodinu, byla „výživná“, plná krásných obrázků a zajímavého pěstitelského vyprávění. Myslím, že ne jeden z nás se včil bude dívat na sukulenty poněkud vliďnějším okem.

Schůze výboru 19. listopadu

Na schůzi výboru jsme naplánovali činnost na nejbližší období, zejména přednášky. Byla připomenuta nutnost aktualizace webu a převedení správy do rukou někoho, kdo bude mít více času než Zdeněk Koláček, který stíhal sotva nejnnutnější aktualizace. Byly prodiskutovány možné budoucí scénáře. Dále jsme zhodnotili sympóziu. Přes celkovou spokojenost zamrzela nízká účast místních, bylo zdůrazněno, že musíme mít připravený záložní data-projektor (jednu chvíli před začátkem se zdálo, že náš klubový vypověděl službu) a bylo navrženo, aby se v mezích promítala na plátno nějaká užitečná prezentace a nejen logo projektoru nebo pracovní plocha počítače. Úkolu se ujal Radek Čech. Že úspěšně, to se ukázalo už na pozdějších členských schůzích.

Provedli jsme inventuru klubových suvenýrů, kde počítáme pro příští rok s vyšší spotřebou a začali jsme diskutovat o výstavě v jubilejním roce se čtyřkou na konci.

Po skončení oficiální části jsme pogratulovali Tomáši Kulhánkovi k narozeninám a po obvyklém posezení a povídání jsme se roztrousili do svých domovů.

Členská schůze 6. prosince

Loni naposledy jsme se sešli na Mikuláše. Schůzi vedl jako téměř pokaždé předseda Stuchlík. Ujistil nás, že atlas vyjde v prosinci a že stále je možno platit rovnou jemu jako pokladníkovi Společnosti. Padla zmínka o nabídce volně rostoucích mrazuvzdorných opuncí od přehrad, kterým hrozí likvidace, protože je nechtějí už ani ochránci a budou se nenávratně likvidovat (ty opuncie, ne ochránci). Dozvěděli jsme se, že zemřel kaktusář z Mikulova a vdova nabízí sbírku asi dvou tisíc rostlin. Byla ohlášena přednáška na lednovou schůzi – Dr. František Flek z blanenské menšiny. Funkcionáři připomněli placení členských příspěvků. Cenami do slosování vstupenek přispěli (bez nároku na úplnost) Radimír Knápek, Vladimír Chalupa, Tomáš Kulháněk (rostliny), Jiří Podrábský (semena) a Laďa Kašpar (tiskoviny).

Protože jsem tentokrát chyběl, nemohu poreferovat o hlavní přednášce Josefa Odehnala. Jen z útržkovitých zmínek jsem se dozvěděl, že byla velmi kvalitní, obrázky byly neobyčejně krásné (po dlouhé době zase jednou diapozitivy) a vyprávění bylo zajímavé, čímž přednášející jen potvrdil svoji pověst zkušeného kaktusáře, světaznalého cestovatele a skvělého nadšeného vypravěče.

Výborová schůze 17. prosince

Ani prosincová schůze výboru příliš nevybočovala z obvyklého schématu: Zhodnocení minulé členské schůze a přednášky – Josef Odehnal určitě zase dostane příležitost. Ze svých 16 nebo 17 cest má mnoho zážitků a obrázků, které budou stát za připomenutí.

Pohled do budoucna se zaměřil na zajištění nejbližší schůze a potvrzení či naplánování dalších přednášek. Webová prezentace klubu se dočkala minimální nutné aktualizace, bude potřeba větší kapacita poskytovatele hostingových služeb.

Byla naplánována mimořádná neformální schůze výboru na 27. prosinec a všimli jsme si, že dochází volné místo v knihovně. Členové mají o knihy velmi slabý zájem. Dostalo se i na informace a konkrétnější představy o výstavě kaktusů. I tak se však diskuse točila

mezi soustou nápadů, domněnek a připomínek. Promýšleli jsme i slavnostnější charakter a rozšířený obsah podzimního sympózia.

Blahopřání k narozeninám se tentokrát dostalo redaktorovi Azetu, který s dojetím děkuje a schůze skončila volnou neformální besedou.

Členská schůze 3. ledna 2014

První letošní členskou schůzi vedl opět předseda Stuchlík. Nejprve musel uklidnit rozjařené obecenstvo, které si mělo dost co povídat – možná o štědré nadílce nebo o tom, jak to komu klíčí... – a chvilku to už vypadalo, že předseda zůstane oslyšen.

Naštěstí jen chvilku. Po ztišení sálu naznačil předseda program schůze a přednesl několik oznámení: Příští volná tribuna, výzva k nahlášení přednášejících. Padlo znovu přání do nového roku všem i na šim rostlinám. Máme potvrzen termín výstavy, sympóziem za tím jistý termín nemá.

Radek Čech oznámil nabídku několika rostlin vzrostlých kaktusů z Blanska, kontakt na Facebooku klubu.

Poté následovalo losování – ne však o rostliny a obvyklé dárky – tentokrát šlo o účast v soutěžním kvízu. Cena byla docela lákavá – lahev opravdické Tulamorky. Někteří vylosovaní se vzdali, losovalo se znovu, až se odvážlivci konečně odhodlali a mezitím se někteří, co se vzdali, chtěli přihlásit – měli však smůlu. Vystřelený šíp a vyřčené slovo nevrátíš.

Dva ze soutěžících si vzali pomocníka na legální nápovědu. Předseda připomenul pravidla, předal soutěžícím papíry s otázkami a trojicemi možných odpovědí. Po vymezeném čase předseda vybral odpovědi a kvíz přečetl včetně správných odpovědí. (Pokud jste chyběli nebo si jej chcete připomenout, listujte dál.) Mezitím byla chvíle času na vyhodnocení odpovědí. Napětí houstlo, mezi soutěžícími byly ve výsledku jen velmi malé rozdíly. Vítěz byl však jen jeden. A už blahopřejeme Jiřímu Vítkovi, jemuž na šeptával Tomáš Kulhánkem.

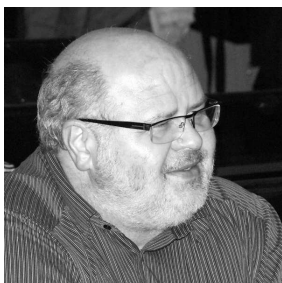

Soutěžící v kvízu: Jan Machálek, Pavlové Hasoňové a Jiří Vítek s Tomášem Kulhánkem

Teprve potom došlo na obvyklé losování vstupenek o drobné, leč zajímavé ceny – hlavně rostliny, které věnovali Emil Vašíček, Jan Ziegrosser a jeden anonymní člen.

Pak nastal konečně pravý čas k uvedení hlavního bodu schůze – přednášky Dr. Františka Fleka, který vyprávěl a promítal obrázky z loňské červencové cesty po Mexiku. Tehdy jej doprovázeli Jarda Šnicer, Karel Šlajs, Pavel Čejka a Víta Zavadil.

Z cesty jsme neviděli průřez, nýbrž výběr několika lokalit s tím, že do budoucna – bude-li zájem – můžeme pokračovat.

První byla lokalita San Antonio ve státě Tamaulipas s rostlinami *Ariocarpus trigonus* v. *elongatus*, který dělal čest svému jménu, variabilně pruhovanými rostlinami *Astrophytum myriostigma*, také tam rostla *Obregonia denegrii* – poměrně bohatě naleziště a *Coryphantha delicata/palmeri*.

Poblíž La Perdida cestovatelé obdivovali *Turbinicarpus schmiedeckianus*, kvetla tam *Leuchtenbergia principis* a dále jen vyjmenuji: *Neolloydia conoidea/robustior*, *Echinocactus platyacanthus*, *Coryphantha glanduligera* a *Turbinicarpus graminispinus*. To byla jedna z nejlépe vytrněných rostlin. Vlnité slabounké trny nádherně zdobily tuto jinak nepříliš nápadnou rostlinu.

Podobně jsme byli virtuálně zavedeni do lokalit u La Ascension (Nuevo Leon), La Trinidad, Rayones s rostlinami *Aztekium ritteri*, El Encial, San Robero. A ještě bych mohl chvíli pokračovat, jen že bez těch obrázků to není ono. Několik z nich najdete uprostřed čísla na barevné dvoustraně.

Některé lokality nám však zůstaly utajeny, neboť se tak účastníci dohodli v zájmu ochrany rostlin.

Zlatým hřebem, na nějž se většina z nás velmi těšila, bylo ne tak dávno objevené *Aztekium valdezii*. Rostlina je to vskutku půvabná a trochu více se o ní můžete dozvědět na jiném místě tohoto čísla.

Za hodinu a deset minut jsme viděli 262 obrázky. Jeden hezčí než druhý. Fotografie byly skutečně velmi zdařilé a přednášející si velmi pochvaloval svůj fotoaparát. Byl to kompaktní Olympus XZ2. Jak jsem si dodatečně zjistil, jde o šikovný kvalitní kompaktník. Snadný na ovládání a kaktusář, který se jinak musí plazit u samé země, ocení zejména jeho výklopný displej. Ukazuje se, že i (někým třeba podceňovaný) kompaktní fotoaparát dokáže v rukou šikovného fotografa zachytit nádherné obrázky a udělat tak i větší radost, než velká a nákladná zrcadlovka.

Zpět však ke přednášejícímu: Premiéra se Dr. Flekovi velmi vydařila a vzhledem k tomu, že nestačil vystřílet zdaleka všechny patrony, věřím, že se s ním na některé další schůzi setkáme nejen v řadách diváků a posluchačů.

Schůze výboru 14. ledna 2014

Výbor se sešel opět na obvyklém místě u předsedy Stuchlíka. Vedle pravidelně projednávaných bodů jako hodnocení minulé členské schůze a přednášky a přípravy následujícího programu přednesli patřiční funkcionáři své zprávy pro výroční členskou schůzi v únoru. Zprávy byly okomentovány, prodiskutovány a podle potřeby doplněny a upraveny. Diskuse k nadcházející výstavě, která bývá součástí posledních schůzí výboru, začíná odhalovat konkrétnější představy a naznačuje zejména, co bude součástí příprav této dozajista skvělé akce.

V neoficiální části jsme pogratulovali k narozeninám Marku Najjarovi.

Rozumy a zkušenosti

Jak si listují materiály z loňské výstavy, nacházím několik článků našich vystavovatelů, které doprovázely jejich výstavní expozice. Přišlo mi zajímavé je připomenout. Treba si při čtení vybavíte ony rostliny, k nimž povídání patří. Autorům patří dík za kousek osvěty. Přidají se letos na jubilejní výstavě další?

Tvarování jednoleté rostliny *Adenium obesum* – thajský hybrid

Chceme-li mít rostlinu s co nejširším a nejnižším kaudexem, zaštipneme její vrcholovou část asi za třetím nebo čtvrtým lístkem shora již v období desátého až dvanáctého měsíce od výsevu. Ránu můžeme ponechat bez ošetření nebo ji můžeme zatřit stromovým balzámem.

Po čase se nám za zbylými listy počnou tvořit nové větvičky. Ty můžeme ponechat přirozenému růstu, nebo je dále tvarovat zakracováním, ohýbáním nebo vyvazováním.

Takto pěstované rostliny při dobré péči mohou druhým rokem od výsevu kvést.

www.kaktusy-adenia.wz.cz

Adenium obesum – thajské hybridy s květy pastelových barev

Několik rad a doporučení pro jejich pěstování:

Adenium obesum pochází z afrického kontinentu, a proto je potřeba dbát na tuto skutečnost. Rostliny vegetují po celý rok, mají-li k tomu patřičné podmínky.

Během jara a léta jsou rostliny v silném vegetačním cyklu. Snášejí teploty i k více než 40 °C. Za takovýchto teplot zaléváme vždy brzy ráno nebo pozdě večer vodou teplou kolem 25 °C. Vysychá-li substrát, zaléváme i 2× týdně. Potřebu závlivky poznáme podle toho, že stahují své listy směrem nahoru, aby zabránily odpařování vody. Za plného růstu přidáváme do závlivky hnojivo. Chceme-li dosáhnout větších přírůstků, dáváme hnojivo s vyšším obsahem dusíku, pro tvorbu květů přidáváme hnojivo obsahující větší množství draslíku.

V období pozdního podzimu, zimy a brzkého jara potřebují rostliny, mají-li i v této době vegetovat, dostatek světla a teplotu kolem 16 °C v noci a přes den alespoň 20 °C. V této době zaléváme 1× za dva až tři týdny.

Substrát, ve kterém rostliny pěstují, je složen z pěti dílů výsevního substrátu, jednoho dílu písku a jednoho dílu perlitu.

Rostliny pěstujeme jak pro jejich kaudex (zdužnatělý kmen), tak pro jejich nádherné květy. Chceme-li vypěstovat silný kaudex, ponecháváme ho co nejdéle dobu narůstat pod substrátem.

Rostliny se dají tvarovat do stromkovitého, keřovitého, popřípadě bonsajovitého tvaru.

Během několika let při správném pěstování a péči můžeme mít doma překrásnou kvetoucí bonsaj. Adenia se hodí do teplé bytové kultury, kde se při troše péče během roku dvou odmění prvními květy a po čase i nádherně tvarovaným kaudexem. Přeji vám všem, kdo si thajské hybridy adenií pořídíte, aby vám přinášely radost a potěšení.

www.kaktusy-adenia.wz.cz

Jaroslav Kašparovský

Az. trigonus v. *elongatus*
San Antonio, Tam.

Astrophytum myriostigma
San Antonio, Tam.

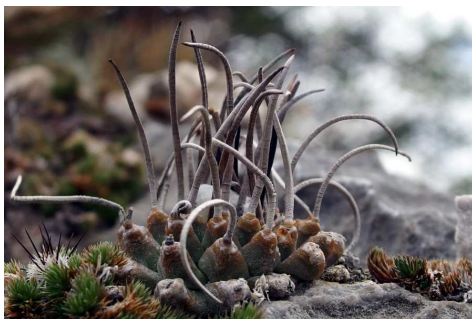
Echinocactus platyacanthus
La Perdida, Tam.

Coryphantha delicata (palmeri)
San Antonio, Tam.

Turbincarpus graminispinus

T. schmedickeanus v. *sandiensis*, La Trinidad, NL

Efc. zacatecatensis
La Trinidad, NL

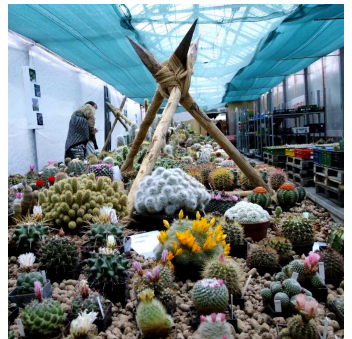

Neofloydia conoidea v.
rabastieri
La Trinidad, NL

Obrázky z lednové přednášky Dr. Fleka, Mexiko 2013

Z výstavy kaktusů 2013

Rod *Epithelantha* Weber ex Britton & Rose

Miniaturní jemně otrněné kaktusy vyznačující se květy, které na vrcholu bradavek vyrůstají z areoly, což dalo rodu jméno složené ze tří řeckých slov:

- *epi* – na, nad, na vrcholu
- *thele* – bradavka
- *anthos* – květ

Vyskytují se v USA ve státech New Mexiko, Arizona, Texas a v Mexiku ve státech Coahuila, Nuevo Leon, Durango a San Luis Potosí. Dle poslední revize rodu od Davide Donatiho a Carla Zanovella jsou určeny následující druhy:

1. *Epithelantha micromeris*
2. *Epithelantha greggii* subsp. *greggii*
3. *Epithelantha greggii* subsp. *polycephala*
4. *Epithelantha greggii* subsp. *potosina*
5. *Epithelantha unguispina* subsp. *unguispina*
6. *Epithelantha unguispina* subsp. *huastecana*
7. *Epithelantha pachyrhiza* subsp. *pachyrhiza*
8. *Epithelantha pachyrhiza* subsp. *elongata*
9. *Epithelantha pachyrhiza* subsp. *parvula*
10. *Epithelantha pachyrhiza* subsp. *pulchra*
11. *Epithelantha bokei*
12. *Epithelantha ilariae*
13. *Epithelantha cryptica*

Rudolf Moulis

Frailea

je rod skutečně trpasličích kaktusů, jedním z nejmenších mezi kaktusy vůbec. Jsou schopny kvést už ve velikosti třešně a v dospělosti dosahují sotva velikosti vejce. Jsou to mnoho-
tvárné, vitální a milé rostlinky jako stvořené pro pěstitele, kteří chtějí mít množství druhů a mají pro svou zálibu málo místa.

Druhy tohoto rodu pocházejí z jižní Brazílie, Paraguaye, Bolívie, Argentiny, Uruguaye a Kolumbie. Pěstitelsky jsou vděčné, je možné je úspěšně pěstovat pravokořenné, roubované se vyvíjejí rychleji a narůstají do větších rozměrů.

Jejich zvláštností je kleistogamie, jejich květy se oplodní a přinášejí semena bez toho, aby se otevřely. Aby se květy frailei otevřely, musí mít v době kvetení především dostatek světla.

Jaromír Dohnalík

Kristáty neoblíbené i hýčkané

Ke zvláštnostem přírody patří bezesporu kristátní formy kaktusů, opuncí i některých sukulentů. Příčina jejich vzniku není dosud objasněna. Neznámý impuls způsobí, že se původně bodový vegetační vrchol začne protahovat do linie. Někdy na obě, jindy jen na jednu stranu.

Jakmile kristáta doroste určité velikosti, začnou se její konce prohýbat různými směry bez zjevné zákonitosti. Dle starších autorů – kaktusářů – lze výchovným řezem dosáhnout růstu určitým směrem. Někdy je růst kristáty ukončen návratem k původnímu tvaru rostliny. Kristáta začne vytvářet normální odnože. Je vhodné je odstraňovat, neboť kristáta často kvůli nim ukončí růst. Kristáty vznikají někdy už při výsevu nebo spontánně ze starších rostlin.

Pěstování

Kristáty jsou většinou o něco choulostivější než rostliny, ze kterých vznikly. Zkroucený hřebínkový tvar pod sebou udržuje vlhko (nebezpečí zahánění) a poskytuje úkryt škůdcům (červcům, roztočům, mšicím). Proto je vhodné – kromě několika „tvrdých“ druhů – kristáty roubovat. Nejvhodnější podnože jsou: *Eriocereus jusbertyi* – dobré vytrnění, *Trichocereus pasacana* – roub ho nevysaje, *Trichocereus pachanoi* – nehnije, *Echinopsis* – bere vše atd.

Roubovat můžeme na nízko nebo na vysoko dle místa a vkusu. Berme v úvahu, že některé kristáty dorostou do velikosti kbelíku. Je třeba s tím počítat, mít místo a přiměřeně velkou podnož. Je vhodné mít více exemplářů od jednoho druhu. Rostliny často odejdou bez zjevné příčiny, hodně jich uhynie první rok po roubování v zimě (zimují ve tmavém sklepe 6 až 7 měsíců). Kristáty mohou vypadat různě na různých podnožích. Liší se např. šířkou hřebínku nebo otrněním (na *echinopsisu*). Tvoří se u rostlin většiny rodů. Výjimkou je rod *Melocactus* – tam nejsou známy. Kristáty vzácně i kvetou. Dají-li semena, vyrostou z nich normální rostliny.

Roubování

Roubování rostlin je poměrně snadné: Z konce hřebene odřízneme 2–3cm kousek rostliny (menší zasychají, s většími se hůře manipuluje). Upravíme, seřízneme vodorovně podnož i roub a po ukončení výronu štáv z podložky i roubu přiložíme roub, který má dva vodorovné cévní svazky tak, aby protnul kruhový cévní svazek podnože. Zafixujeme gumou nebo roubovacím přípravkem, zašeptáme prosbu k bohyni Flóře a uložíme na stinné a teplé místo. Zhruba za týden zrušíme fixaci a můžeme se radovat (někdy). Kristáty rády trucuji, „sedí“, jedna *Mammillaria theresae* mi začala růst teprve třetím rokem po naroubování. Rada na závěr: Nerozmazlujte podnož. Nepěstujte ji „na žabáka“. Kristáta příliš podnoží vyhnaná, byť krásná, nemusí přežít první zimu. Drobná vychytávka: Před roubováním aklimatizujte podnož a spoň 14 dní v místě, kde bude žít naroubovaná a zalejte ji.

Nezavrhujte kristáty. Jsou svým způsobem krásné. Zkuste je pěstovat. Je to určitá výzva a větší zábava než některé oblíbené rody a trendy v kaktusářství posledních let. Pěstování kristát, kaktusů a květin obecně je smysluplnější než povinné sobotní grilování u bazénu, internet, televizní reality show, peníze a jiné vymoženosti.

At' vám rostou!

Milan Kovář

Přírůstky v klubové knihovně

Jako každý rok touto dobou vám přinášíme seznam nových svazků pořízených v průběhu minulého roku do klubové knihovny. Protože jej opisuji z úhledného, leč ne zrovna čitelného knihovníkova rukopisu, omlouvám se za případné nepřesnosti. Některé položky jsem si ověřil na webu, s některými si však nejsem jistý.

Název	Autor	Jazyk
Kaktusy 2011		Č
Kaktusy 2011		Č
Kaktusy 2011		Č
KuaS 2012		N
Aloe	Roman Štarha	Č
Kaktusy 2012		Č
Kaktusy 2012		Č
Kaktusy 2012		Č
Pflanzenführer Schönbrunn		N
Pricklypears	Cheryl W. Green	A
101 Cactus del Perú	Carlos O. Nano	Š
Kakteen ana Sukl	Dietmar Spät (?)	N
Historie Sokolu		Č
Pestrý svět sukulentů	Janda a kol.	Č
Die Mammillariae	Bernd Hofmann	N

Jménem republiky

Tento příběh je volným převyprávěním rozsudku 6 As 66/2013 – 28. Poslal mi jej Laďa Kašpar a dost se divil, proč to po něm chci v češtině, když to česky přece bylo. Ta právníká pseudomluva je opravdu zoufalá a vydestilovat z ní souvislý příběh bylo docela náročné. Čtěte tedy, co a která se bylo přihodilo.

Svým rozhodnutím uznala České inspekce životního prostředí paní R. M. vinnou tím, že dovezla do České republiky (respektive do Evropské Unie) bez platného povolení nebo potvrzení 100 ks exemplářů rostlin kaktusů. Za to jí byla podle §31 odst. 1 písm. a) zákona č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi... uložena pokuta ve výši 200 000 Kč. Zároveň rozhodla ČIŽP o zabavení rostlin a povinnost nahradit náklady řízení. Rovněž zamítla odvolání dotyčné a potvrdila je.

Paní to nedalo a pohnala to výš. K Městskému soudu v Praze. Ten zrušil rozhodnutí ČIŽP, věc jí vrátil k dalšímu řízení a přiznal žalobkyni právo na náhradu nákladů řízení. Soud sice uznal, že doručení rostlin třetí osobou (třeba držitelem poštovní licence) je dovozem, leč nebylo prokázáno, že to bylo na objednávku nebo se souhlasem adresáta.

Navíc městský soud uznal žalobní námitku, že ČIŽP provedla procesně vadně výslech a proto nelze informace takto získané použít v řízení přestupku.

Proti rozhodnutí městského soudu podala ČIŽP kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Tam proběhla disputace a vysvětlování, definování, co je postačující a co ještě není k prokázání odpovědnosti atd. To tvoří převážnou část pětistránkového textu.

Rozhodující je ovšem výsledek – a to takový, že Nejvyšší správní soud tuto kasační stížnost zamítl.

Z každého příběhu by mělo vzejít nějaké poučení. Tady se jich nabízí hned několik: Nedovázejte a nenechávejte si posílat rostliny z ciziny, nemáte-li ošetřeny všechny náležitosti podle výše zmíněného zákona. Jinak po vás Inspekce pojede a vydatně vám to spočítá. Dále se nebojte úřadů a braňte se. To je však náročné a bez právnické pomoci to nepůjde snadno.

Muselo to stát ohromné úsilí a spoustu peněz, aby se situace aspoň takto napravila. Nechybělo mnoho k tomu, aby „hrdinka“ našeho příběhu připlatila ke každému kaktusu ještě dvě tisícovky. Ať tak anebo tak, může se na ty zabavené rostliny přijít podívat do liberecké botanické zahrady.

Kšeft je kšeft

Toto úsloví mě napadlo nad postesknutím, jak draho se dnes prodávají semena kaktusů, kdo si to může dovolit a jaký to může mít odrazující účinek zejména na mladé či začínající kaktusáře.

Je to jako se vším. Dělník si zaslouží svou mzdu. Se získáním a distribucí semen je práce, nic není zadarmo, ani čas a úsilí. Leč nepovažuji za dobré těžit jen z toho, že je něco zrovna novinka nebo vzácnost. Myslím takové to umělé vytáčení ceny nahoru a spekulace, jak, kdy a na čem se dá co nejvíce trhnout. Případá mi to nemravné.

Jistě – dělají to tak mnozí. (To však nepovažuji za omluvu takového jednání.) Dosáhnou snad krátkodobě toho, co chtěli. Dlouhodobě však mohou odradit méně majetné zájemce a tím oslabit kaktusářství jako zálibu a zmenšit kaktusářskou základnu. A to jsou právě potenciální zákazníci pro budoucnost.

Možná pláču na nesprávném hrobě. Mezi našimi členy znám více těch, kteří semena a rostliny prodávají celkem lacino a někdy je poskytují zdarma – třeba do slosování vstupenek na členských schůzích. A také vím, že i kdyby se někdo potrefený našel, asi si z mých slov moc těžkou hlavu dělat nebude.

Zde jest test

... neboli kvíz od našeho předsedy, kterým oživil lednovou členskou schůzi. A ne, abyste švindlovali a nahlíželi do výsledků na poslední stránce☺

- 1) Kdo je autorem prvního popisu *Astrophytum asterias*, naší erbovní rostliny?
a) Frič b) Lemaire c) Zuccarini
- 2) *Astrophytum asterias* se nachází v Mexiku a také v jednom státu USA. Je to:
a) Arizona b) Nové Mexiko c) Texas
- 3) Stanoviště rostlin rodu *Cochemia* se nacházejí v Mexiku v:
a) Baja California b) Coahuila c) Tamaulipas
- 4) Notokaktusy jsou většinou rostlinami pampy, který z uvedených druhů ale z pampy není?

- a) *N. macambarensis* b) *N. vilanovensis* c) *N. warasii*
- 5) Z Bolívie pochází nedávno popsaná frajlea, velmi podobná *F. mamifera* subsp. *angelesiae*, která je ale asi 1500 km od ní vzdálená. Je to *Frailea*:
- a) *angelicana* b) *atrobella* c) *melitae*
- 6) Rostliny rodu *Thelocactus* nalezneme v Mexiku, ale v také v jednom státu USA:
- a) Arizona b) Nové Mexiko c) Texas
- 7) Drobné plody jednoho kaktusu jsou nazývány „garambullo“ (borůvka) – je to:
- a) *Myrtillocactus geometrizans* b) *Neoraimondia herzogiana* c) *Stenocereus dumertiori*
- 8) Jak vypadá *Opuntia microdasys*, víme. Ale jaké má květy?
- a) červené b) oranžové c) žluté
- 9) *Gymnocalycium eurypleurum* pochází ze státu:
- a) Argentina b) Bolívie c) Paraguay
- 10) V USA v oblasti Big Bendu roste *Ariocarpus*:
- a) *fissuratus* b) *kotschoubeyanus* c) *trigonus*
- 11) Jedna rostlina rodu *Arthrocereus* nemá noční květy bílé barvy, ale světle fialově růžové:
- a) *campos-portoi* b) *microsphaericus* c) *rondonianus*
- 12) Jedna z uvedených rostlin rodu *Mammillaria* roste také na Haiti:
- a) *carretii* b) *elongata* c) *prolifera*
- 13) Modrou barvu květu v kombinaci s červenou má:
- a) *Aporocactus leptophis* b) *Rhipsalis aculeata* c) *Wittia amazonica*
- 14) Jak napovídá jméno, roste *Geohintonia mexicana* v Mexiku, ale ve kterém státu?
- a) Nuevo León b) Oaxaca c) Puebla
- 15) České jméno „ježunka“ bývalo dříve používáno pro kaktusy rodu:
- a) *Echinocactus* b) *Echinocereus* c) *Echinopsis*

Král komerce – aneb jak jsme dohnali Ameriku

Představovat *Echinocactus grusonii* alias taburet pro tchýni, či lidově gruzoňák, je jako příslovečné nošení dříví do lesa. Rostlinu popsal roku 1891 Heinrich Hildman na počest významného pěstitelce Hermanna Grusona.

V úvodu o této rostlině píší jako o králi komerce, protože díky pěstírnám je snad nejrozšířenějším kulovitým kaktusem na světě. Tato „všednost“ a dostupnost je snad i důvodem, proč je na výstavách kupován spíše laiky, kterým se líbí pro svou dokonalou symetrii a krásné žluté trny.

Přece je tu ale i výzva pro milovníky rarit a těžkopěstitelných rostlin. Myslím si, že vypěstovat květuschopnou, nepoškozenou a krásně vytrněnou rostlinu není zase taková „brnkačka“, jak se na první pohled zdá. Rostliny sice nejsou náročné na výběr substrátu, stačí dobře propustný substrát či antuka, ale jsou, zejména na jaře, náchylné na popálení, čemuž zabráníme přistíněním a po asi 10 dnech na stanovišti záhlvkou, protože napité rostliny slunce snášejí lépe. Také si myslím, že rostliny nemají příliš v lásce záhlvku tzv. na tělo, o postřihu a následném ponechání na slunečném stanovišti ve špatně větraném

skleníku platí totéž. Pro dosažení co nejkrásnějšího vytrňování musíme rostlinu umístit na slunečné a dobře větrané stanoviště a nebo přímo v tzv. volné kultuře.

A jak nebo v čem jsme dohnali Ameriku? Bohužel ne v růstu HDP ani vymahatelnosti práva, ale podle nejmenovaného obchodního řetězce (volný překlad Země obchodu) v tuposti a nevzdělanosti národa! Dostal jsem totiž darem od přítele *Echinocactus grusonii* a na obalu byl kromě obecných rad o pěstování nápis „Nevhodná ke konzumaci“. Bojím se nyní, že v návodu k mikrovlnné troubě bude upozornění, že přístroj není vhodný k sušení koček či jiných domácích mazlíčků!

Jiří Peňás

Kytka čísla – *Aztekium valdezii*

Nedávno objevená rostlina si zaslouží kousek povídání. Zmínili jsme ji už v minulém čísle našeho zpravodaje (mluvil o ní Jarda Šnicer v Chrudimí). Tentokrát ji máme v živé paměti z lednové přednášky Dr. Františka Fleka. Mnozí z nás mohou porovnat. A to fotografie i způsob prezentace. Já se vám pro změnu pokusím předložit mírně utříděnou směs informací o tomto novém druhu, které jsem posbíral z obou přednášek a různé na internetu (např. od Pavla Pavlíčka). Fotografie na titulní stránce je rovněž od Dr. Fleka.

K rodu *Aztekium* jen stručný historický přehled: *A. ritteri* bylo objeveno někdy v roce 1929. Jeho pěstování není snadné – zejména na vlastních kořenech – a proto ani dnes není zcela běžnou rostlinou.

Většina z nás si ještě dobře pamatuje rozruch, jaký způsobilo téměř současné objevení dvou nových druhů *Aztekium hintonii* a *Geohintonia mexicana*. Bylo to někdy v roce 1991 (objevil George S. Hinton a popsali Charles Glass a W. A. Fitz Maurice). O rok později byly tyto rostliny zpopularizovány v tisku. Jejich naleziště je jižně od Galeany.

Tyto rostliny se pro své snadné rozmnožování způsobené brzkou dospělostí, hojností semen a díky snadnějšímu pěstování docela rychle rozšířily.

Aztekium valdezii spec. nova je třetí – dobře odlišitelný druh toho rodu. Těsně před uzávěrkou jsem měl za jménem rostliny zkratku Nom. prov. – provizorní, možná dočasně jméno rostliny bez platného popisu. Byl jsem však upozorněn, že rostlina již byla popsána v mimořádném vydání jednoho rumunského časopisu.

Podle dostupných informací objevili naši cestovatelé rostlinu podle geologických charakteristik – typických kamenů. Spekuluje se o oblasti kolem Rayones, možná jde však o zavádějící informaci. Časem se ukáže.

Rostlinu známe jen z fotografií a popisu na přednáškách. Vzpomeňme si, jak to bylo: Rostliny jsou v naprosté většině pětižeberné (vzácně čtyřžeberné). Na vršku rostliny je chomáček trnů, není tam však vata, nedrží se v ní tedy semena. Rostliny jsou soliterní, případné shluky nejsou tvořeny odnožemi, jde o skupiny jednotlivých rostlin. Z aztékií jsou to rostliny nejmenší. To se však nedá říci o květech. Květ má jen osm výrazných korunních lístků s perleťovým leskem. Květy nevykvétají současně, nýbrž postupně.

Geologické podloží tvoří tvrdé slepence. Rostliny se drží na prudkých, i téměř kolmých stěnách. Na skalách jsou nesnadno dostupné.

Článek stručný – o mnoho více informací nemám. Časem něco prosákne. Pochopitelně chybí informace o jejich pěstování. V každém případě je to krásná rostlinka, bylo by milé, kdyby se jí podařilo proniknout do našich sbírek – ovšem nikoli na úkor původní populace.

Dočítáte první číslo Azetu v novém roce. Posílali jste nejrůznější přáníčka, tzv. péefkami by se dalo tapetovat. Dovolil jsem si dvě z nich půjčit. Na první poznáte jistě jejího odesilatele, našeho čestného předsedu Josefa Odehnala. Druhou poslal současný předseda Astrophyta Stanislav Stuchlík. (Dovolil jsem si jen mírný ořez.)

1c, 2c, 3a, 4c, 5b, 6c, 7a, 8c, 9c, 10a, 11c, 12c, 13c, 14a, 15c

Azet – zpravodaj Klubu kaktusářů Astrophytum Brno – Neprodejné – Redakce, jazyková úprava, sazba: Josef Polách – sazba systémem T_EX s použitím písma Lido – tisk: Tiskárna Indra – vytvořeno s použitím legálního a svobodného softwaru – aniž bylo vědomě ublíženo živým tvorům – v člancích byly opraveny jazykové a typografické chyby, beze změny smyslu sdělení, není-li uvedeno u příspěvku jinak – připomínky, náměty, příspěvky prosím na adresu josef@polach.org